

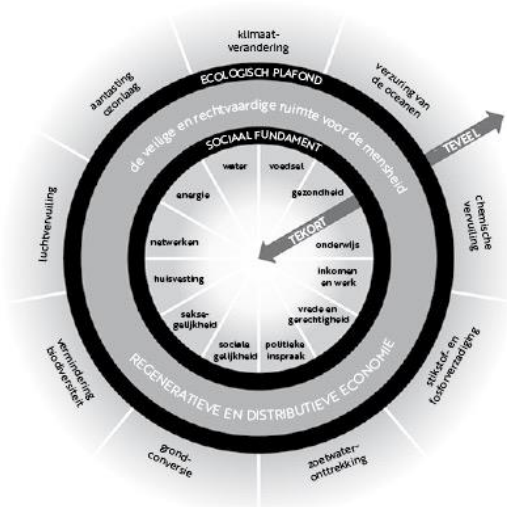

It's the economy, stupid! (2): Donutisme

Door Gijs van Elk, voorzitter CRR

In mijn studententijd, de jaren zeventig van de vorige eeuw (!) waar ik met weemoed op terugkijk, noemde ik me graag Marxist of communist. U weet wel: Van ieder naar zijn vermogen, voor ieder naar zijn behoeften. In die tijd werd mijn universiteit nog een rood bolwerk genoemd. Radboud zou het prima gevonden hebben. De koning van de Friezen moest niks hebben van religie, God was opium voor het volk. De andere Radboud daarentegen wel, maar de patroonheilige van de katholieke wetenschapsbeoefening moest op zijn beurt weer niks van communisten hebben. Ik, na een tijd van bezinning op wat er in naam van Marx allemaal fout ging, ook niet meer. Voortschrijdend inzicht. Ik bekeerde me tot het socialisme, het geloof in de samenwerkende mens die dat doet

vanuit een altruïstisch standpunt. In veler ogen ook een verwerpelijk geloof. Het zij zo. Ik sta nu op het punt me te draaien naar het donutisme. Ook dat is voortschrijdend inzicht. Het ieder naar zijn vermogen, voor ieder naar behoefte en de samenwerkende onzelfzuchtigheid worden verbonden met het rentmeesterschap uit de bijbel. Radboud en Radboud ontmoeten elkaar in hun strijd om het gelijk.

En nu wilt u weten met welk water ik nu weer gewassen wordt. Welnu, het donutisme is de nieuwe economische leer van Kate Raworth¹. In haar boek noemt ze de donut een kompas voor de

¹ Donuteconomie van Kate Raworth

eenentwintigste eeuw. De zoete en eetbare lekkernij wordt begrensd door het gat in het midden en de buitenrand. De grens van het gat is het sociale fundament van het menselijk welzijn, het sociaal minimum met elf basisvoorzieningen waar ieder mens recht op heeft. In het gat heerst armoede en tekort. De buitenrand is het ecologische plafond, met negen planetaire grenzen om de leven-gevende-aarde te beschermen. Daartussen bevindt zich dus het broodje, de veilige en rechtvaardige ruimte voor de mensheid, een verlangen.

De economie moet volgens Kate Raworth niet alleen distributief (verdelend) zijn, maar ook regeneratief (herstellend). Dus niet 'nu groeien en later opruimen', maar meteen het goede doen. We moeten zo spoedig mogelijk van een degeneratieve industriële economie, met de focus op groei en geld, naar een regeneratieve circulaire economie, waarbij de aandacht verlegd wordt naar welzijn en ecologie. Begrippen als opruimen van vervuiling, duurzaam gebruik en hergebruik van producten, bestendige menselijke verhoudingen die recht doen aan het welzijn van iedereen, zijn daarbij essentieel. Het gaat niet alleen om het 'ik en nu', maar ook over 'wij en later'.

Smakelijk eten. Er is overigens nog meer. Genoeg om de honger naar kennis te stillen, maar daarover meer in een volgende column. En als u zich helemaal ongens wilt eten aan donuts dan kan ik u het boek van Kate Raworth van harte aanbevelen.

Dit was een kort verhaal van weemoed en verlangen, maar ook een waarbij ik er, zoals altijd, van uit moet gaan dat ik deels fout zit, maar waarbij het doel is steeds minder vaak fout te zitten. Ofwel: van fouten moet je leren. Laat je inzichten voortschrijden, blijf nadenken over een ideale samenleving, onderzoek steeds via welke wegen je Utopia kunt bereiken. Dat gaat vaak over hobbels en kuilen, met de nodige bochten en verkeerde afslagen. Mijn denken is daar een voorbeeld van, het pretendeert nimmer de wijsheid in pacht te hebben, maar wel kritisch voort te schrijden. Radboud en Radboud zijn blijven strijden, roepend, discussiërend, scheldend soms, zwaaiend met boeken, schermend met wijsheden, te vuur en te zwaard. Een deuk in een pakje boter en een gat in een broodje hebben ze wat mij betreft al geslagen.